Dosarul nr.3-1343/23

Republica Moldova
H O T Ă R Î R E
În numele Legii

18 septembrie 2024 *****

Judecătoria Chişinău (sediul Centru)
Instanţa compusă din
Preşedinte de şedinţă, judecător Vitalii Ciumac
Grefier Aliona Busuioc, Cristina Cibotari

examinînd în şedinţă de judecată publică acțiunea depusă de Daria Claraș împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii cu participarea terțului SRL Işcomargo privind contestarea actelor administrative și compensarea cheltuielilor de judecată,

A C O N S T A T A T :

Daria Claraș s-a adresat cu cererea de chemare în judecată nominalizată.

În motivarea cererii a indicat că, din Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 1361 din 22 decembrie 2005; art. 9 din Codul administrativ, în mod respectuos, a solicitat inițierea procedurii administrative în vederea adoptării actului administrativ – procesul-verbal de cercetare al accidentului de muncă privind cercetarea accidentului mortal, care a avut loc în data de 02 martie 2016 pe teritoriul S.R.L. ”Işcomargo” (sediul: *****, r. *****); eliberarea unei copii autentice a procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă din 02 martie 2016.

Potrivit referinței pârâtului nr.C-241/23 din 15 martie 2023, s-a respins examinarea petiției din 17 februarie 2023, motivându-se prin faptul că chestiunea respectivă a fost soluționată, iar, în conformitate cu art.80 alin. (3) din Codul administrativ, dacă după expedierea răspunsului se depune o nouă petiție de același petiționar, cu același obiect, aceasta nu se examinează și se conexează la dosarul initial.

Prin cererea prealabilă din 07 aprilie 2023, ca urmare a exprimării dezacordului cu referința pârâtului nr. C-241/23 din 15 martie 2023, a solicitat în mod repetat inițierea unei proceduri administrative și adoptarea unui act administrativ individual privind cercetarea accidentului mortal, ce a avut loc în data de 02 martie 2016 pe teritoriul S.R.L. ”Işcomargo” (sediul: *****, r. *****), care a provocat decesul soțului Claraș Ion.

Potrivit notificării Inspectoratului de stat al muncii din 21 aprilie 2023, s-a dispus prelungirea

termenului de soluționare a cererii prealabile din 07 aprilie 2023 cu 15 zile calendaristice, necesitatea respectivă fiind determinată de complexitatea cazului.

Prin urmare, având în vedere notificarea din 21 aprilie 2023, termenul limită de 15 zile necesare pentru soluționarea cererii prealabile din 07 aprilie 2023 constituie data de 06 mai 2023 (21 aprilie 2023 - 06 mai 2023).

În virtutea prelungirii termenului de soluționare a cererii prealabile din 07 aprilie 2023 până în data de 06 mai 2023, în prezent, 05 iunie 2023, constată că cererea respectivă nu este examinată, deoarece nu a primit nici o decizie în acest sens, fapt, care constituie temei pentru depunerea acțiunii de contencios administrativ.

În data de 02 martie 2016, la locul de muncă a decedat soțul său - Calaraș Ion, care a fost angajat la S.R.L. ”Işcomargo” (sediul: *****, r. *****) în calitate de paznic.

Accidentele mortale produse la locul de muncă, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor la locul de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 1361 din 22 decembrie 2005, se cercetează de inspectorii de muncă din cadrul autorității competente în domeniul siguranței ocupaționale (Inspectoratul de stat al muncii), scopul căruia, constă în clasificarea lor, determinarea circumstanțelor, cauzelor și încălcărilor actelor normative și altor reglementări ce au condus la accidentarea salariaților, stabilirea persoanelor care au încălcat prevederile actelor normative și a măsurilor corespunzătoare întru prevenirea unor asemenea evenimente.

Potrivit circumstanțelor de fapt și de drept, ce se atestă în prezent, accidentul mortal, produs la locul de muncă în data de 02 martie 2016, a fost cercetat în mod repetat (02 iunie 2016 și 30 septembrie 2019) și în ambele cazuri procesele verbale de cercetare a accidentului de muncă au fost anulate integral pe cale judecătorească.

Drept dovadă, este decizia Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2019 (Dosarul nr. 3a - 1378/19) și decizia Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2022 (Dosarul nr. 3a - 380/22), care au un caracter definitiv și executoriu din data emiterii.

În baza constatărilor actelor judecătorești menționate, instanța de judecată, apreciind circumstanțele accidentului mortal din 02 martie 2016, expuse în punctul 78 al actului judecătoresc din 27 noiembrie 2019, statuează: ”*Astfel, prin prisma Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22 decembrie 2005, accidentul produs în timpul de muncă al angajatului, la locul de muncă sau pe teritoriul unității, după cum s-a constatat în speță, reprezintă un accident de muncă.”*

De asemenea, în baza actului judecătoresc din 16 noiembrie 2022, instanța de judecată menționează caracterul pripit al concluziei referitor la faptul că accidentul mortal din 02 martie 2016 se califică în afara muncii, deoarece nu s-a ținut cont de prevederile legale, și anume, de art. 10, 17 al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008.

Scopul cercetării accidentelor de muncă, potrivit prevederilor pct.13 al Regulamentului privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 1361 din 22 decembrie 2005, constă în clasificarea lor, determinarea circumstanțelor, cauzelor și încălcărilor actelor normative și altor reglementări ce au condus la accidentarea salariaților, stabilirea persoanelor care au încălcat prevederile actelor normative și a măsurilor corespunzătoare întru prevenirea unor asemenea evenimente.

Faptele expuse supra sunt cunoscute pârâtului cu lux de amănunt, deoarece reprezentantul acestuia a participat la examinarea acțiunilor de contencios administrativ, în cadrul cărora, au fost anulate procesele-verbale de cercetare a accidentului mortal 02 iunie 2016 și 30 septembrie 2019, de aceea, poate să concluzioneze că acesta se eschivează de la cercetarea impusă de lege și

anume - art. 4 alin. (1), lit. d) din Legea nr. 140 din 10 mai 2001.

În condițiile date, actualmente, Inspectoratul de stat al muncii este obligat să adopte un act administrativ (proces-verbal) privind cercetarea accidentului de muncă din 02 martie 2016, deoarece până în prezent nu sunt elucidate cauzele acestuia.

Prin nesoluționarea în termen legal până în data de 06 mai 2023 a cererii prealabile din 07 aprilie 2023 privind întocmirea procesului-verbal de cercetare a accidentului de muncă din 02 martie 2016, care constituie un act administrativ cu caracter individual, consideră că petiționarului i-a fost vătămat dreptul recunoscut de Regulamentul privind modul de cercetare a accidentelor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr.1361 din 22 decembrie 2005, conform căruia, fiecare persoană are dreptul la cercetarea accidentelor de muncă, care constă în clasificarea lor, determinarea circumstanțelor, cauzelor și încălcărilor actelor normative și altor reglementări ce au condus la accidentarea salariaților, stabilirea persoanelor care au încălcat prevederile actelor normative și a măsurilor corespunzătoare întru prevenirea unor asemenea evenimente.

In conformitate cu art.art.189, 206 alin.(1) lit.b) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin nesoluționarea cererii în termen legal poate înainta o acțiune în contencios administrativ în vederea obligării autorității publice de a emite actul administrativ individual (acțiune în obligare).

Solicită reclamantul declararea admisibilității acțiunii de contencios administrative; admiterea cererii de chemare în instanța de contencios administrative; Obligarea Inspectoratului de stat al muncii de a adopta un act administrativ individual privind cercetarea accidentului mortal, ce a avut loc în data de 02 martie 2016 pe teritoriul S.R.L. ”Işcomargo” (sediul: *****, r. *****), care a provocat decesul cetățeanului Calaraș Ion.

În ședință de judecată avocatul Eduard Melnic în interesele lui Daria Calaraș a susținut pretențiile din acțiune și solicită admiterea integrală a acestora. (f.d. 40-41).

În ședința de judecată pîrîtul Inspectoratul de stat al Muncii, fiind citat și înștiințat în mod legal despre data și ora ședinței de judecată nu s-a prezentat, însă prin intermediul Cancelariei a parvenit poziție scrisă a acestuia, astfel instanța de judecată a dispus examinarea cauzei în lipsa pîrîtului conform art.218 lit.d) din Codul Administrativ. În răspuns menționează că, decizia Curții de Apel Chișinău nr.3a-1829/18 din 07 martie 2019 a fost casată integral prin decizia Colegiului commercial și de contencios administrative lărgit nr.3ra-818.19 din 18 septembrie 2019 cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău. Decizia Curții de Apel Chișinău nr.30-1829/18 din 17 martie 2019 nu are caracer obligatoriu și nu este executorie de drept în sensul art.120 din Constituția RM și art.16 din Codul de procedură civilă a RM

Mai indică că, cu referire la eliberarea unei copii autentificate a procesului-verbal privind cercetarea accidentului de muncă mortal din 02 martie 2016 consemnează că petiționara se află în poseisa lui, fapt menționat prin Decizia Curții de Apel nr.30-1829/18 din 07 martie 2019 și a caz, eliberarea lui repetată în condițiile legii nu se impune.

Prezentul act real este cu drept de contestare la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, str. Kiev 3 în termen de 30 de zile de la data comunicării, potrivit Codului administrativ al RM nr.116/2018. (f.d. 31).

Terțul SRL ”Işcomargo”, fiind citat în mod legal (f.d. 33), nu s-a prezentat, motiv din care s-a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia conform art.218 lit.d) din Codul Administrativ.

Audiind explicațiile avocatului reclamantului, studiind materialele cauzei în raport cu argumentele părților litigante, instanța de judecată consideră că, acțiunea reclamantului Daria alaraș este neîntemeiată și urmează să fie respinsă, reieșind din următoarele considerente.

Conform art. 189 alin.(1) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Conform art. 206 alin.(1) lit. a), b) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare). Tot aici, instanța de judecată reține că, la examinarea cererii în anulare, legalitatea unui act administrativ urmează a fi examinată prin prisma triplului test al legalității, care verifică dacă actul contestat a fost emis cu respectarea competenței, a procedurii prevăzute de lege și dacă este legal în fond.

Iar, în conformitate cu prevederile art. 93 alin.(1) Cod administrativ, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția.

Materialele cauzei denotă că, la data de 17 februarie 2023, reclamanta Calaraș Daria a depus o petiție în adresa Inspectoratului de stat al Muncii în temeiul căriea a solicitat inițierea procedurii administrative în vederea adoptării actului administrativ – procesul-verbal de cercetare al accidentului de muncă privind cercetarea accidentului mortal, care a avut loc la 02 martie 2016 pe teritoriul SRL ”Işcomargo”. (f.d.11-12).

Prin răspunsul nr.C-241/23 din 15 martie 2023, a Inspectoratului de stat al Muncii, s-a respins examinarea petiției din 17 februarie 2023, menționînd faptul că chestiunea respectivă a fost soluționată, iar în conformitate cu art.80 alin.(3) din Codul Administrativ, dacă după expedierea răspunsului se depune o nouă petiție de același petiționar, cu același obiect, acesta nu se examinează și se conexează la dosarul inițial. (f.d.13)

Nefiind de acord cu refuzul autorității pîrîte, prin cererea prealabilă din data de 07 aprilie 2023, reclamanta Daria Calaraș a solicitat în mod repetat inițierea unei proceduri administrative și adoptarea unui act administrativ individual privind cercetarea accidentului la locul de muncă din data de 2 martie 2016. (f.d.14-15).

Potrivit notificării Inspectoratului de stat al muncii din 21 aprilie 2023, s-a dispus prelungirea termenului de soluționare a cererii prealabile din 07 aprilie 2023 cu 15 zile calendaristice. (f.d.16).

Reieșind din eșuarea soluționării extrajudicare a litigiului, Daria Calaraș s-a adresat în instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune.

Conform art.53 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr- un act administrativ sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptăţită să obţină recunoaşterea dreptului pretins, anularea actului şi repararea pagubei.

Conform art.1 al Legii privind Inspectoratul de Stat al Muncii nr.140 din 10 mai 2001, Inspectoratul de Stat al Muncii este autoritate administrativă în subordinea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecţiei Sociale şi are sediu în municipiul Chişinău. Inspectoratul de Stat al Muncii exercită control de stat asupra respectării actelor legislative şi a altor acte normative în domeniul muncii, securității și sănătății în muncă, la întreprinderi, instituţii şi organizaţii, cu orice tip de proprietate şi formă juridică de organizare la persoane fizice care angajează salariaţi, precum şi în autorităţile administraţiei publice centrale şi locale denumite în continuare angajatori.

Conform art.4 din aceeași Lege, în îndeplinirea obiectivelor prevăzute la art.3, Inspectoratul de Stat al Muncii are următoarele atribuţii: a) controlează respectarea legislaţiei muncii, securităţii şi sănătăţii în muncă; b) cercetează, în modul stabilit de Guvern, accidente de muncă; c) oferă, la solicitare, asistenţă metodologică în procesul de pregătire, instruire şi informare a angajatorilor şi salariaţilor, precum şi a altor persoane interesate în aplicarea legislaţiei în domeniul relaţiilor de muncă, securităţii şi sănătăţii în muncă; d) acordă, la solicitare, consultanţă gratuită angajatorilor şi salariaţilor pe domeniul de competenţă; e) exercită alte atribuţii prevăzute de lege.

(2) Inspectoratul de Stat al Muncii este în drept: a) să solicite şi să primească de la autorităţile administraţiei publice centrale şi locale, de la persoane juridice şi fizice informaţiile necesare exercitării atribuţiilor sale; b) să constate contravenţii şi să încheie procese-verbale conform prevederilor Codului contravenţional al Republicii Moldova.

Potrivit pct.3 al Regulamentului privind modul de cercetare a accidentului de muncă aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1361 din 22 decembrie 2005, prin accident de muncă se înţelege un eveniment care a produs vătămarea violentă a organismului salariatului (leziune, stres psihologic, electrocutare, arsură, degerare, asfixiere, intoxicaţie acută, leziuni corporale provocate de insecte şi animale, de calamităţi naturale etc.), ca urmare a acţiunii unui factor de risc (însuşire, stare, proces, fenomen, comportament) propriu unui element al sistemului de muncă (executant, sarcini de muncă, mijloace de producţie, mediu de muncă) şi care a condus la pierderea temporară sau permanentă a capacităţii de muncă ori la decesul salariatului, survenit: a) în timpul îndeplinirii sarcinii de muncă sau obligaţiilor de serviciu; b) înainte de începerea sau după încetarea lucrului, cînd salariatul se deplasează de la intrarea în incinta întreprinderii, instituţiei, organizaţiei (în continuare - unitate) pînă la locul de muncă şi invers, îşi schimbă îmbrăcămintea personală, echipamentul individual de protecţie şi de lucru şi invers, preia sau predă locul de muncă şi mijloacele de producţie; c) în timpul pauzelor stabilite, cînd salariatul se află pe teritoriul unităţii sau la locul său de muncă, precum şi în timpul frecventării încăperilor sanitaro-igienice sau auxiliare; d) în timpul deplasării de la domiciliu la lucru şi invers, cu transportul oferit de unitate, în modul stabilit, precum şi în timpul îmbarcării sau debarcării din acest mijloc de transport; e) în timpul deplasării de la unitatea în care este încadrat salariatul, pînă la locul de muncă, organizat în afara teritoriului unităţii, sau pînă la o altă unitate, şi invers, pentru îndeplinirea unei sarcini de muncă sau a obligaţiilor de serviciu, în timpul util pentru aceasta şi pe traseul stabilit al deplasării, indiferent de modul de deplasare sau mijlocul de transport utilizat; f) în cadrul participării la acţiuni culturale, sportive sau la alte activităţi organizate de unitate în baza ordinului sau dispoziţiei emise de angajator; g) în cadrul acţiunii întreprinse din proprie iniţiativă pentru prevenirea sau înlăturarea unui pericol ori pentru salvarea altui salariat de la un pericol în circumstanţele specificate la literele a), b), c), d) şi f) ale prezentului punct; h) în timpul instruirii de producţie sau practicii profesionale în bază de contract încheiat între angajator şi instituţia de învăţămînt, între angajator, elevi şi studenţi.

Conform pct.13 din Regulament, scopul cercetării accidentelor de muncă constă în clasificarea lor, determinarea circumstanțelor, cauzelor și încălcărilor actelor normative și altor reglementări ce au condus la accidentarea salariaților, stabilirea persoanelor care au încălcat prevederile actelor normative și a măsurilor corespunzătoare întru prevenirea unor asemenea evenimente.

Astfel, conform art.81 Codul Administrativ al RM, în cazul în care actul administrativ individual al autorității publice depinde de un act, o operațiune preliminară sau de un raport juridic care trebuie constatat de o altă autoritate publică ori formează obiectul unei alte proceduri

administrative sau juridice pendinte, autoritatea publică suspendă procedura administrativă pînă la emiterea actului administrativ, efectuarea operațiunii administrative respective sau pînă la emiterea unei hotărîri judecătorești definitive.

Se constată că partea reclamantă solicită obligarea Inspectoratului de Stat al Muncii să emită un act administrativ și anume – proces-verbal de cercetare a accidentului mortal la locul de muncă pe marginea decesului lui Ion Calaraș, care a avut loc la 02.03.2016 la SRL ”Işcomargo”.

Instanța de judecată reține că autoritatea pîrîtă a examinat cererea reclamantului și în interiorul termenului legal a oferit răspuns pe marginea cererii depuse la 17.02.2023 cu nr.C-241/23, respectiv nu se constată careva încălcări la acest capitol.

Ce ține de obligarea Inspectoratului de Stat al Muncii să emită anume proces-verbal de cercetare a accidentului mortal la locul de muncă, instanța de judecată atestă că prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 16.11.2022 (cauza nr.3a-380/22) a fost anulat procesul-verbal de cercetare a accidentului mortal la locul de muncă, emis anterior de către autoritatea pîrîtă, fiind stabilite mai multe carențe și impusă autoritatea pîrîtă să întreprindă anumite acțiuni concrete întru elucidarea accidentului produs la 02.03.2016.

În acest sens, instanța de judecată constată caracterul prematur al cererii depuse de Daria Calaraș la 17.02.2023 cu nr.C-241/23, or autoritatea pîrîtă urmează să inițieze o procedură administrativă în cadrul căreia să întreprindă toate măsurile impuse de către instanța de judecată prin Decizia din 16.11.2022 (cauza nr.3a-380/22).

Astfel, obligarea Inspectoratului de Stat al Muncii să emită un act administrativ în sensul concret pe care îl dorește reclamantul, este imposibilă, or numai autoritatea pîrîtă are competența să cerceteze accidentele mortale de muncă ca urmare a desfășurării procedurii administrative.

Conform art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sânt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a) - e).

La caz, Inspectoratul de Stat al Muncii în mod legal și temeinic a examinat cererea reclamantului din 17.02.2023, oferind răspuns la acesta, iar careva temeiuri legale de admitere a acțiunii nu există, motiv din care acțiunea de contencios administrativ depusă de Daria Calaraș este susceptibilă respingerii.

În temeiul celor expuse și în conformitate cu prevederile art.art.224-225 din Codul Administrativ, instanța de judecată

H O T Ă R Ă Ş T E :

Se respinge acțiunea depusă de Daria Claraș împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii cu participarea terțului SRL Işcomagro privind contestarea actelor administrative și compensarea cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

Hotărîrea cu drept de apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Preşedinte de şedinţă, judecător Vitalii Ciumac